

Zbirka odločb sodne prakse

SODBA SODIŠČA (peti senat)

z dne 10. julija 2014*

„Varstvo delavcev v primeru plačilne nesposobnosti delodajalca — Direktiva 2008/94/ES — Področje uporabe — Pravica delodajalca, da od države članice dobi odškodnino za plače, ki jih je delavcu izplačeval med postopkom izpodbijanja odpovedi pogodbe o zaposlitvi po 60. delovnem dnevu od vložitve tožbe zoper to odpoved — Neobstoj pravice do odškodnine v primeru ničnih odpovedi pogodb o zaposlitvi — Vstop delavca v pravico do odškodnine, ki jo ima njegov delodajalec, v primeručasne plačilne nesposobnosti tega delodajalca — Diskriminacija delavcev, katerih odpoved pogodbe o zaposlitvi je nična — Listina Evropske unije o temeljnih pravicah — Področje uporabe — Člen 20“

V zadevi C-198/13,

katere predmet je predlog za sprejetje predhodne odločbe na podlagi člena 267 PDEU, ki ga je vložilo Juzgado de lo Social nº 1 de Benidorm (Španija) z odločbo z dne 21. februarja 2013, ki je prispela na Sodišče 16. aprila 2013, v postopku

Víctor Manuel Julian Hernández,

Chems Eddine Adel,

Jaime Morales Ciudad,

Bartolomé Madrid Madrid,

Martín Selles Orozco,

Alberto Martí Juan,

Said Debbaj

proti

Reino de España (Subdelegación del Gobierno de España en Alicante),

Puntal Arquitectura SL,

Obras Alteamar SL,

Altea Diseño y Proyectos SL,

Ángelu Muñozu Sánchezu,

Vicenteju Orozcu Miru,

* Jezik postopka: španščina.

SODIŠČE (peti senat),

v sestavi T. von Danwitz (poročevalec), predsednik senata, E. Juhász, A. Rosas, D. Šváby in C. Vajda, sodniki,

generalni pravobranilec: Y. Bot,

sodna tajnica: M. Ferreira, glavna administratorica,

na podlagi pisnega postopka in obravnave z dne 12. marca 2014,

ob upoštevanju stališč, ki so jih predložili:

- za V. M. Juliana Hernández, C. Eddina Adela, J. Moralesa Ciudadada, B. Madrida Madrida, M. Sellesa Orozca, A. Martíja Juana in S. Debbaja F. Van de Velde Moors, odvetnik,
- za špansko vlado M. García-Valdecasas Dorrego, agentka,
- za Evropsko komisijo R. Vidal Puig, agent,

na podlagi sklepa, sprejetega po opredelitvi generalnega pravobranilca, da bo v zadevi razsojeno brez sklepnih predlogov,

izreka naslednjo

Sodbo

- 1 Predlog za sprejetje predhodne odločbe se nanaša na razlago Direktive 2008/94/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 22. oktobra 2008 o varstvu delavcev v primeru plačilne nesposobnosti delodajalca (UL L 283, str. 36) in člena 20 Listine Evropske unije o temeljnih pravicah (v nadaljevanju: Listina).
- 2 Ta predlog je bil vložen v okviru spora med V. M. Julianom Hernándezom, C. Eddinom Adelom, J. Moralesom Ciudadom, B. Madridom Madridom, M. Sellesom Orozcom, A. Martíjem Juanom in S. Debbajem na eni strani in Reino de España (Subdelegación del Gobierno de España en Alicante) (Kraljevina Španija (poddelegacija španske vlade v Alicanteju, v nadaljevanju: Subdelegación), družbami Puntal Arquitectura SL, Obras Alteamar SL in Altea Diseño y Proyectos SL ter Á. Muñozom Sánchezom in V. Orozcom Mirom na drugi glede plačila zneska, ki ustreza plačam tožečih strank iz postopka v glavni stvari, ki niso bile izplačane med postopkom izpodbijanja odpovedi njihovih pogodb o zaposlitvi, in sicer od 60. delovnega dne po vložitvi tožb, s katerimi so izpodbijale navedeno odpoved, do vročitve sodbe, s katero je bila ugotovljena ničnost teh odpovedi pogodb o zaposlitvi.

Pravni okvir

Pravo Unije

3 V uvodnih izjavah 3 in 7 Direktive 2008/94 je navedeno:

„(3) V primeru plačilne nesposobnosti delodajalca je treba zavarovati delavce in jim zagotoviti minimalno raven zaščite, zlasti jamčiti izplačilo njihovih neporavnanih terjatev ter, kakor tudi hkrati upoštevati, da mora biti gospodarski in socialni razvoj v Skupnosti uravnotežen. V ta namen bi morale države članice ustanoviti organ, ki zagotavlja plačilo neporavnanih terjatev delavcev.

[...]

(7) Države članice lahko določijo omejitve glede odgovornosti jamstvenih ustanov, ki morajo biti v skladu s socialnim ciljem te direktive, in upoštevajo različne ravni terjatev.“

4 Člen 1(1) Direktive 2008/94 določa, da se „ta direktiva [...] uporablja za terjatve delavcev, ki izhajajo iz pogodb o zaposlitvi ali delovnih razmerij, do delodajalcev, ki so plačilno nesposobni v smislu člena 2(1)“.

5 Člen 2 navedene direktive določa:

„1. Za namene te direktive se šteje, da je delodajalec plačilno nesposoben, če je bila podana zahteva za sprožitev kolektivnih postopkov, ki temeljijo na plačilni nesposobnosti delodajalca, določenimi z zakoni in drugimi predpisi države članice, in vključuje delni ali popolni odvzem delodajalčevih sredstev ter imenovanje likvidacijskega upravitelja ali osebe, ki opravlja podobno nalogo, in ko je organ, ki je pristojen v skladu z navedenimi določbami:

(a) odločil, da se sproži postopek; ali

(b) ugotovil, da je podjetje ali obrat delodajalca dokončno zaprto in da razpoložljivo premoženje ne zadošča, da bi bila upravičena sprožitev postopka.

2. Ta direktiva ne vpliva na nacionalno zakonodajo, kar zadeva opredelitev izrazov ‚delavec‘, ‚delodajalec‘, ‚plačilo‘, ‚pravica, ki zagotavlja takojšnjo upravičenost‘ in ‚pravica, ki zagotavlja upravičenost v prihodnosti‘.

[...]

4. Ta direktiva ne preprečuje državam članicam, da področje varstva delavcev razširijo na druge posamezne primere plačilne nesposobnosti, na primer take, ko so plačila dejansko trajno zaustavljena, ki se ugotovijo z drugimi postopki, kot so navedeni v odstavku 1, določenimi z nacionalno zakonodajo.

[...]“

6 Člen 3 te direktive določa:

„Države članice sprejmejo potrebne ukrepe, da zagotovijo, da jamstvene ustanove, ob upoštevanju člena 4, jamčijo plačilo neporavnanih terjatev delavcev, ki izhajajo iz pogodb o zaposlitvi ali delovnih razmerij, ki vključujejo, kadar to zahteva nacionalna zakonodaja, odpravnino ob prenehanju delovnega razmerja.“

Terjatve, ki jih prevzamejo jamstvene ustanove, so nepravilne terjatve za plačila, vezane na obdobje pred in/ali, kot je ustrezno, po danem datumu, ki ga določijo države članice.“

7 Člen 4(1) in (2) Direktive 2008/94 določa:

„1. Države članice imajo možnost, da omejijo obveznost jamstvenih ustanov iz člena 3.

2. Kadar države članice izkoristijo možnost iz odstavka 1, morajo navesti trajanje obdobja, za katero mora jamstvena ustanova kriti nepravilne terjatve. Vendar pa to obdobje ne sme biti krajše od obdobja, ki zajema nadomestilo za zadnje tri mesece delovnega razmerja pred in/ali po dnevu iz člena 3(2).

Države članice lahko vključijo to minimalno obdobje treh mesecev v priporočljivo obdobje, ki ni krajše od šestih mesecev.

Države članice, katerih priporočljivo obdobje ni krajše od 18 mesecev, lahko omejijo obdobje, za katero jamstvena ustanova krije nepravilne obveznosti, na osem tednov. V tem primeru se za izračun minimalnega obdobja uporabijo obdobja, ki so za delavca najugodnejša.“

8 Člen 5 navedene direktive določa:

„Za organizacijo, financiranje in delovanje jamstvenih ustanov države članice določijo podrobna pravila [...].

[...]“

9 V skladu s členom 11, prvi odstavek, te direktive, ta „[d]irektiva ne vpliva na pravico držav članic, da uporabljajo ali uvajajo zakone in druge predpise, ki so za delavce ugodnejši“.

Špansko pravo

Ustava

10 Člen 121 ustave določa, da „[š]koda, ki je nastala zaradi sodne napake, in škoda, ki je posledica neobičajnega delovanja pravosodja, ustvarjata pravico do odškodnine, ki jo država izplača v skladu z zakonom“.

Zakon o delovnih razmerjih

11 Člen 33 prečiščene različice zakona o delovnih razmerjih (texto refundido de la Ley del Estatuto de los Trabajadores), ki je bil sprejet s kraljevo zakonsko uredbo 1/1995 (Real Decreto Legislativo 1/1995) z dne 24. marca 1995 (BOE št. 75 z dne 29. marca 1995, str. 9654), v različici, ki je veljala ob nastanku dejanskega stanja v postopku v glavni stvari (v nadaljevanju: zakon o delovnih razmerjih), določa:

„1. Jamstveni sklad, avtonomni organ, ki spada pod ministrstvo za delo in socialne zadeve, ki je pravna oseba in ima poslovno sposobnost za uresničevanje svojih ciljev, delavcem izplača zneske plač, ki jim niso bili izplačani zaradi plačilne nesposobnosti ali stečaja delodajalca.

Za namene prejšnjega odstavka se za plačo štejejo zneski, priznani kot tak v sporazumu o poravnavi ali v sodni odločbi, iz vseh naslovov, določenih v členu 26(1), in plače, ki niso bile izplačane med postopkom izpodbijanja odpovedi pogodbe o zaposlitvi v primerih, določenih z zakonom, ne da bi

lahko sklad iz katerega koli naslova skupno ali ločeno izplačal znesek, ki bi bil višji od vsote trikratne dnevne minimalne plače za vse poklice – ki vključuje sorazmerni del bonusov – in števila dni neizplačane plače, do največ sto petdeset dni.

2. Jamstveni sklad v primerih, določenih v prejšnjem odstavku, delavcem izplača odškodnino, priznано s sodbo, sklepom, sporazumom o sodni poravnavi ali upravno odločbo, zaradi odpovedi ali prenehanja pogodbe v skladu s členi 50, 51 in 52 tega zakona ali zaradi prenehanja pogodb v skladu s členom 64 zakona 22/2003 z dne 9. julija 2003 o stečaju, ter v primerih, določenih z zakonom, odškodnino zaradi prenehanja pogodb za določen čas. V vseh primerih se ta plačila izvršijo največ do višine enoletne plače ter ob upoštevanju, da dnevna plača, ki je podlaga za izračun, ne sme presegati trikratne minimalne plače za vse poklice, ki vključuje sorazmerni del bonusov.

[...]

6. Za namene tega člena se šteje, da je delodajalec plačilno nesposoben, če je bila uvedena izvršba, kot je določeno v zakonu o delovnopravnem postopku, in ni bilo mogoče doseči poplačila terjatev delavcev. [...]"

12 Člen 53 zakona o delovnih razmerjih, naslovljen „Način in učinki prenehanja delovnega razmerja iz objektivnih razlogov“, določa:

„1. Za sprejetje odločbe o prenehanju delovnega razmerja v skladu z določbami iz prejšnjega člena morajo biti izpolnjeni ti pogoji:

- (a) delavcu se pošlje pisno obvestilo, v katerem je naveden razlog za prenehanje;
- (b) delavcu se hkrati z vročitvijo pisnega obvestila ponudi odpravnina dvajsetih dni na leto zaposlitve, ki se za obdobja, krajša od enega leta, izračuna v sorazmerju s številom mesecev, in sicer največ za dvanajst mesecev.

[...]

4. Če delodajalec ne izpolni pogojev, določenih v prvem odstavku tega člena, ali če je delodajalec sprejel odločbo o prenehanju delovnega razmerja iz enega od razlogov, ki so kot diskriminatorni prepovedani z ustavo ali zakonom, ali če je do prenehanja delovnega razmerja prišlo s kršitvijo temeljnih pravic in svoboščin delavca, je odločba o prenehanju delovnega razmerja nična, kar mora sodišče ugotoviti po uradni dolžnosti. [...]

[...]"

13 Člen 55(6)(c) navedenega zakona določa:

„Nična odpoved pogodbe o zaposlitvi povzroči takojšnjo vrnitev delavca na delo in izplačilo neizplačanih plač.“

14 Člen 56(1) tega zakona določa:

„Če se ugotovi nedopustnost odpovedi pogodbe o zaposlitvi, lahko delodajalec v petih dneh od vročitve sodbe odloči, da delavcu omogoči vrnitev na delo in mu plača neizplačane plače, ki so določene v točki (b) tega odstavka, ali da plača spodnje zneske, ki morajo biti določeni s sodbo:

- (a) odpravnino, ki znaša petinštirideset dni plače na leto zaposlitve, pri čemer se upoštevana obdobja, krajša od enega leta, izračunajo v sorazmerju glede na mesece, in sicer do najvišjega zneska dvainštiridesetih mesečnih plač;

(b) znesek, ki je enak vsoti neizplačanih plač od dneva odpovedi pogodbe o zaposlitvi do vročitve sodbe, v kateri je ugotovljena nedopustnost odpovedi, ali dokler delavec ne najde nove zaposlitve, če je ta zaposlitev nastopila pred razglasitvijo sodbe in če delodajalec predloži dokaz glede zneskov, ki jih je izplačal, da se odštejejo od dolgovanih plač.“

15 Člen 57(1) zakona o delovnih razmerjih določa:

„Če se sodba, s katero se odpoved pogodbe o zaposlitvi razglasi za nedopustno, izda več kot šestdeset delovnih dni po datumu vložitve tožbe, lahko delodajalec od države zahteva, naj plača vse prejemke delavca, na katere se nanaša člen 56(1)(b), za čas, ki presega navedenih šestdeset dni.“

LPL

16 Člen 116 prečiščenega besedila zakona o delovnopravnem postopku (texto refundido de la Ley de Procedimiento Laboral), ki je bil sprejet s kraljevo zakonsko uredbo 2/1995 (Real Decreto Legislativo 2/1995) z dne 7. aprila 1995 (BOE št. 86 z dne 11. aprila 1995, str. 10695), v različici, ki je veljala v času dejanskega stanja v glavni stvari (v nadaljevanju: LPL), določa:

„1. Če je od datuma, ko je bila vložena tožba zaradi odpovedi pogodbe o zaposlitvi, do izdaje sodbe sodišča, s katero je bila prvič razglašena nedopustnost odpovedi, preteklo več kot šestdeset delovnih dni, lahko delodajalec po pravnomočnosti sodbe od države zahteva vračilo plač, izplačanih delavcu, za obdobje, ki presega navedeni rok.

2. V primeručasne plačilne nesposobnosti delodajalca lahko delavec neposredno od države zahteva plače, na katere se nanaša prejšnji odstavek in ki mu jih delodajalec ni izplačal.“

17 Člen 279(2) LPL določa:

„V naslednjih treh dneh sodišče izda sklep, v katerem – razen če se ne ugotovi nobena od okoliščin, ki jih zatrjuje predlagatelj izvršbe:

(a) razglasi prenehanje delovnega razmerja z dnem sprejetja navedenega sklepa;

(b) odredi, da se delavcu izplača odpravnina, na katero se nanaša člen 110(1) tega zakona [...];

(c) naloži delodajalcu, da plača neizplačane plače od datuma vročitve sodbe, v kateri je bila prvič razglašena nedopustnost, do datuma zgoraj omenjenega sklepa.“

18 Člen 284 LPL določa:

„Brez poseganja v določbe iz prejšnjih členov, kadar se ugotovi, da se delavec ne more vrniti na delovno mesto zaradi prenehanja ali zaprtja zavezanega podjetja, sodišče izda sklep, v katerem razglasi prenehanje delovnega razmerja z dnem sprejetja navedenega sklepa in odredi, da se delavcu plačajo odpravnine in neizplačane plače, kot je določeno v členu 279(2).“

Spor o glavni stvari in vprašanja za predhodno odločanje

19 Tožeče stranke iz postopka v glavni stvari so 16. decembra 2008 pri Juzgado de lo Social nº 1 de Benidorm zoper svoje delodajalce, in sicer družbe Puntal Arquitectura SL, Obras Alteamar SL, Altea Diseño y Proyectos SL ter Á. Muñoz Sánchez in V. Orozca Mira vložile tožbo zoper odpoved pogodb o zaposlitvi.

- 20 Navedeno sodišče je s sodbo z dne 2. oktobra 2009 na eni strani ugotovilo ničnost teh odpovedi pogodb o zaposlitvi in na drugi strani razglasilo, da se je delovno razmerje med tožečimi strankami iz postopka v glavni stvari ter družbama Obras Alteamar SL in Altea Diseño y Proyectos SL končalo zaradi prenehanja dejavnosti teh družb. S to sodbo je bilo tema družbama naloženo, da morata tožečim strankam iz postopka v glavni stvari izplačati odpravnino in plače, ki niso bile izplačane od odpovedi njihovih pogodb o zaposlitvi dalje, vključno s plačami, ki niso bile izplačane med postopkom izpodbijanja odpovedi teh pogodb o zaposlitvi. S to sodbo je to sodišče prav tako Fondo de Garantía Salarial (jamstveni sklad; v nadaljevanju: Fogasa) naložilo, da mora podredno jamčiti za plačilo teh zneskov do zgornje zakonske meje.
- 21 Navedeni družbi sta bili 11. junija 2010 razglašeni za začasno plačilno nesposobni.
- 22 Tožeče stranke iz postopka v glavni stvari so po tem, ko so proti tema družbama neuspešno uveljavljale izvršitev sodbe Juzgado de lo Social n° 1 de Benidorm z dne 2. oktobra 2009, od Fogase zahtevale izplačilo zneskov, določenih s to sodbo, do zgornje zakonske meje.
- 23 Nato so od Subdelegación zahtevale izplačilo zneska v višini plač, ki niso bile izplačane med postopkom izpodbijanja odpovedi njihovih pogodb o zaposlitvi, in sicer od 60. delovnega dne po vložitvi tožbe do vročitve sodbe, s katero je bila ugotovljena ničnost teh odpovedi pogodb o zaposlitvi. Subdelegación je to zahtevo z odločbo z dne 9. novembra 2010 zavrnila, ker naj v skladu z navedeno sodbo te odpovedi ne bi bile nedopustne, temveč nične.
- 24 Tožeče stranke iz postopka v glavni stvari so 25. novembra 2010 pri Juzgado de lo Social n° 1 de Benidorm zoper navedeno odločbo vložile tožbo, s katero so predlagale, naj se Subdelegación naloži plačilo navedenega zneska.
- 25 Glede na to, da nacionalna zakonodaja določa, da španska država izplača neizplačane plače po 60. delovnem dnevu od vložitve tožbe zoper odpoved pogodbe o zaposlitvi samo v primerih, da je odpoved pogodbe o zaposlitvi razglašena za nedopustno, ne pa tudi v tistih, v katerih je ugotovljena ničnost odpovedi pogodb o zaposlitvi, se predložitveno sodišče sprašuje, ali je treba za to različno obravnavanje delavcev, katerih odpoved pogodbe o zaposlitvi je nedopustna, in delavcev, katerih odpoved pogodbe o zaposlitvi je nična, šteti, da je v nasprotju s členom 20 Listine.
- 26 V zvezi s tem navedeno sodišče pojasnjuje, da je v skladu z nacionalno zakonodajo bistvena razlika med nedopustno in nično odpovedjo pogodbe o zaposlitvi v tem, da je v prvem primeru delodajalcu dovoljeno, da – namesto da delavcu omogoči vrnitev na delovno mesto – prekine njegovo pogodbo o zaposlitvi in mu izplača odpravnino, medtem ko mora v drugem primeru delodajalec delavcu zagotoviti vrnitev na delovno mesto. Glede na to lahko nacionalno sodišče v primeru prenehanja dejavnosti delodajalca obveznost zagotovitve vrnitve na delovno mesto delavca, čigar odpoved pogodbe o zaposlitvi je razglašena za nično, nadomesti z obveznostjo plačila odpravnine, potem ko ugotovi prenehanje pogodbe o zaposlitvi. V vseh teh primerih naj bi bil delodajalec dolžan delavcu izplačati plače, ki niso bile izplačane med postopkom izpodbijanja odpovedi pogodbe o zaposlitvi.
- 27 Kar zadeva obveznost španske države, da izplača plače, ki niso bile izplačane med postopkom izpodbijanja odpovedi pogodbe o zaposlitvi, od 60. delovnega dne po vložitvi tožbe zoper odpoved pogodbe o zaposlitvi, predložitveno sodišče navaja, da je v skladu s sodno prakso Tribunal Supremo (vrhovno sodišče) glavni upnik iz naslova te obveznosti delodajalec, ki ne sme nositi posledic nekaterih sodnih zamud. Delavci naj bi lahko le z vstopom v to pravico delodajalca v primeru delodajalčeve plačilne nesposobnosti, kadar tem delavcem niso bile izplačane plače, neposredno od španske države zahtevali izplačilo na podlagi člena 116(2) LPL. Ker delodajalec v primeru nične odpovedi pogodbe o zaposlitvi od španske države ne more zahtevati plačila izplačanih plač, naj delavci, ki jih takšna odpoved zadeva, z vstopom v pravice plačilno nesposobnega delodajalca ne bi mogli uveljavljati terjatev do države iz naslova plač, ki jim niso bile izplačane.

28 V teh okoliščinah je Juzgado de lo Social n° 1 de Benidorm odločilo, da prekine odločanje in Sodišču v predhodno odločanje predloži ta vprašanja:

- „1. Ali ureditev iz člena 57 zakona o delovnih razmerjih v povezavi s členom 116(2) [LPL], v skladu s katero [španska] država v primeru plačilne nesposobnosti podjetja delavcem neposredno izplača plače, ki niso bile izplačane med postopkom izpodbijanja odpovedi njihove pogodbe o zaposlitvi po 60. [...] delovnem dnevu od vložitve tožbe pri pristojnem sodišču, spada na področje uporabe [Direktive 2008/94] in konkretno določb členov 1(1), 2(3) in (4), 3, 5 in 11 te direktive?
2. Če je odgovor pritrdilen, ali je treba prakso [španske] države, da v primeru plačilne nesposobnosti podjetja delavcem neposredno plača tako imenovane neizplačane plače, do katerih so upravičeni po 60. [...] delovnem dnevu od vložitve tožbe, vendar samo v primeru odpovedi pogodb o zaposlitvi, ki so bile sodno razglašene za nedopustne, ne pa tistih, ki so bile sodno razglašene za nične, obravnavati, kot da je v nasprotju s členom 20 [Listine] ter vsekakor s splošnim načelom enakosti in prepovedi diskriminacije, ki velja v pravu [...] Unije?
3. V smislu prejšnjega vprašanja, ali sme sodišče, kot je predložitevno, ne uporabiti zakonodaje, ki omogoča, da [španska] država ob plačilni nesposobnosti podjetja delavcem neposredno plača tako imenovane neizplačane plače, do katerih so upravičeni po 60. [...] delovnem dnevu od vložitve tožbe, vendar samo v primeru odpovedi pogodb o zaposlitvi, ki so bile sodno razglašene za nedopustne, ne pa tistih, ki so bile sodno razglašene za nične, če med prvim in drugim položajem glede [...] neizplačanih plač ni objektivne razlike?“

Vprašanja za predhodno odločanje

- 29 S temi vprašanji, ki jih je treba obravnavati skupaj, predložitevno sodišče v bistvu sprašuje, ali nacionalna zakonodaja, kakršna je ta iz postopka v glavni stvari, v skladu s katero lahko delodajalec od zadevne države članice zahteva izplačilo plač, ki niso bile izplačane med postopkom izpodbijanja odpovedi pogodbe o zaposlitvi, in sicer od 60. delovnega dne po vložitvi tožbe zoper odpoved pogodbe o zaposlitvi, in v skladu s katero lahko zadevni delavec, kadar delodajalec teh plač ni izplačal in je začasno plačilno nesposoben, s subrogacijo po zakonu zahteva izplačilo navedenih plač neposredno od te države, spada na področje uporabe Direktive 2008/94, ali člen 20 Listine nasprotuje tej zakonodaji v delu, v katerem se ta uporablja le v primeru nedopustne odpovedi pogodbe o zaposlitvi, ne pa tudi za nične odpovedi pogodb o zaposlitvi, in ali je dopustno, da nacionalno sodišče, ki odloča o tožbi zoper nično odpoved pogodbe o zaposlitvi, navedene zakonodaje ne uporabi.
- 30 Na začetku je treba poudariti, da čeprav se država članica lahko sama določi za dolžnika za obveznost plačila zajamčenih terjatev v skladu z Direktivo 2008/94 (glej v tem smislu sodbo Gharehveran, C-441/99, EU:C:2001:551, točka 39), je Kraljevina Španija kot jamstveno ustanovo v skladu s to direktivo ustanovila Fogaso. Iz spisa, ki je na voljo Sodišču, je razvidno, da je Fogasa v skladu s členom 33 zakona o delovnih razmerjih tožečim strankam iz postopka v glavni stvari izplačala plače – do zgornje zakonske meje – ki niso bile izplačane zlasti med postopkom izpodbijanja odpovedi njihovih pogodb o zaposlitvi, in odpravnine, ki jih niso plačali njihovi plačilno nesposobni delodajalci. Iz tega spisa je prav tako razvidno, da je bila s temi plačili Fogase izpolnjena obveznost minimalnega varstva delavcev v primeru plačilne nesposobnosti delodajalca, ki jo nalaga Direktiva 2008/94, kar pa mora vseeno preveriti predložitevno sodišče.
- 31 Vprašanja se nanašajo le na pravico iz člena 57 zakona o delovnih razmerjih in člena 116 LPL, da se od španske države zahteva izplačilo neizplačanih plač po 60. delovnem dnevu od vložitve tožbe zoper odpoved pogodbe o zaposlitvi, in na okoliščino, da je ta pravica določena le za primere nedopustnih odpovedi pogodb o zaposlitvi, ne pa tudi za nične odpovedi pogodb o zaposlitvi.

- 32 Poudariti je treba, da je treba te določbe španskega prava – pod pogojem, da spadajo na področje uporabe Direktive 2008/94 – presojati glede na člen 20 Listine. V skladu s členom 51(1) Listine se namreč njene določbe uporabljajo za države članice samo, ko izvajajo pravo Unije. V skladu z odstavkom 2 tega člena Listina ne razširja področja uporabe prava Unije preko pristojnosti Unije niti „ne ustvarja nikakršnih novih pristojnosti ali nalog Unije in ne spreminja pristojnosti in nalog, opredeljenih v Pogodbah“. Tako mora Sodišče ob upoštevanju Listine razlagati pravo Unije v mejah pristojnosti, ki so nanjo prenesene (sodbe *McB.*, C-400/10 PPU, EU:C:2010:582, točka 51; *Dereci* in drugi, C-256/11, EU:C:2011:734, točka 71, in *Siragusa*, C-206/13, EU:C:2014:126, točka 20).
- 33 Kot izhaja iz pojasnil v zvezi s členom 51 Listine, ki jih je treba v skladu s členom 52(7) te listine ustrezno upoštevati, pojem izvajanja, določen v tem členu 51, potrjuje sodno prakso Sodišča glede uporabe temeljnih pravic Unije kot splošnih načel prava Unije, ki je bila oblikovana pred začetkom veljavnosti Listine (sodbe *Wachauf*, 5/88, EU:C:1989:321; *ERT*, C-260/89, EU:C:1991:254, in *Annibaldi*, C-309/96, EU:C:1997:631), v skladu s katero je obveznost spoštovanja temeljnih pravic, zagotovljenih v pravnem redu Unije, državam članicam naložena le, kadar delujejo na področju uporabe prava Unije (glej v tem smislu sodbo *Åkerberg Fransson*, C-617/10, EU:C:2013:105, točka 18).
- 34 V zvezi s tem je treba spomniti, da pojem „izvajanje prava Unije“ v smislu člena 51 Listine predpostavlja obstoj povezave med aktom prava Unije in zadevnim nacionalnim ukrepom, ki presega zgolj sorodnost urejanih materij ali posreden vpliv ene materije na drugo (glej v tem smislu sodbe *Defrenne*, 149/77, EU:C:1978:130, točke od 29 do 32; *Kremzow*, C-299/95, EU:C:1997:254, točki 16 in 17; *Mangold*, C-144/04, EU:C:2005:709, točka 75, in *Siragusa*, EU:C:2014:126, točka 24, izdane pred začetkom veljavnosti Listine).
- 35 Sodišče je med drugim sklenilo, da se temeljne pravice Unije ne uporabijo v razmerju do nacionalne zakonodaje, ker določbe Unije z zadevnega področja državam članicam niso nalagale nikakršne posebne obveznosti glede spornega položaja iz postopka v glavni stvari (glej sodbi *Maurin*, C-144/95, EU:C:1996:235, točki 11 in 12, in *Siragusa*, EU:C:2014:126, točki 26 in 27).
- 36 S tega vidika je Sodišče že presodilo, da člen 13 ES (zdaj člen 19 PDEU) kot tak ne dopušča, da bi se za namene uporabe temeljnih pravic kot splošnih načel prava Unije na področje uporabe prava Unije umestil nacionalni ukrep, ki ne spada med ukrepe, sprejete na podlagi tega člena (glej v tem smislu sodbe *Bartsch*, C-427/06, EU:C:2008:517, točka 18; *Kücükdeveci*, C-555/07, EU:C:2010:21, točka 25, in *Römer*, C-147/08, EU:C:2011:286, točka 61). Zato zgolj to, da nacionalni ukrep spada na področje, na katerem ima Unija pristojnosti, tega ukrepa ne umesti na področje uporabe prava Unije in torej ne povzroči uporabe Listine (glej v tem smislu sodbi *Gueye* in *Salmerón Sánchez*, C-483/09 in C-1/10, EU:C:2011:583, točke 55, 69 in 70, in *Pringle*, C-370/12, EU:C:2012:756, točke 104, 105, 180 in 181).
- 37 V skladu z ustaljeno sodno prakso Sodišča je treba za ugotovitev, ali nacionalni ukrep pomeni izvajanje prava Unije v smislu člena 51(1) Listine, poleg drugih elementov preveriti, ali je cilj zadevne nacionalne zakonodaje izvajanje določbe prava Unije, kakšna je narava te zakonodaje in ali ta zakonodaja sledi tudi drugim ciljem poleg tistih, ki jih zajema pravo Unije, tudi če lahko posredno vpliva na zadnje, ter ali obstaja posebna ureditev prava Unije na tem področju ali taka, da lahko nanj vpliva (glej sodbe *Annibaldi*, EU:C:1997:631, točke od 21 do 23; *Iida*, C-40/11, EU:C:2012:691, točka 79; *Ymeraga* in drugi, C-87/12, EU:C:2013:291, točka 41, in *Siragusa*, EU:C:2014:126, točka 25).
- 38 Kar zadeva, prvič, cilje, ki jim sledi zakonodaja iz postopka v glavni stvari, iz spisa, predloženega Sodišču, in pojasnil španske vlade na obravnavi izhaja, da ta zakonodaja vzpostavlja režim odgovornosti španske države iz naslova „neobičajnega delovanja“ pravosodja. Za to člen 57 zakona o delovnih razmerjih in člen 116(1) LPL delodajalcu – kadar postopek izpodbijanja odpovedi pogodbe o zaposlitvi traja več kot 60 dni – podeljujeta pravico, da od španske države zahteva povračilo zneska plač, izplačanih po 60. delovnem dnevu od datuma uvedbe tega postopka. Čeprav lahko delavec na

podlagi člena 116(2) LPL plačilo teh plač zahteva neposredno od španske države, kadar je delodajalec začasno plačilno nesposoben in navedenih plač še ni izplačal, lahko to stori s subrogacijo po zakonu v pravico, ki je podeljena delodajalcu v razmerju do španske države.

- 39 Iz tega sledi, da cilj člena 116(2) LPL ni priznanje terjatve delavca, ki bi izhajala iz njegovega delovnega razmerja in ki bi obstajala v razmerju do delodajalca ter za katero se Direktiva 2008/94 lahko uporabi na podlagi svojega člena 1(1), temveč priznanje pravice drugačne narave, in sicer pravice delodajalca, da od španske države zahteva odškodnino za škodo, nastalo zaradi „neobičajnega delovanja“ pravosodja, ki izhaja iz tega, da nacionalna zakonodaja delodajalca zavezuje, da med postopkom izpodbijanja odpovedi pogodbe o zaposlitvi izplačuje plače. Tako se zdi, da čeprav člen 116(2) LPL ustvarja pravico do plačila zneska, ki je enak vsoti neizplačanih plač na 60. delovni dan tega postopka, ta vsota pomeni odškodnino, ki jo je španski zakonodajalec dodelil delodajalcu in ki jo delavec lahko uveljavlja le na podlagi subrogacije po zakonu.
- 40 Poleg tega je treba poudariti, da pravica, ki izhaja iz člena 57 zakona o delovnih razmerjih in člena 116 LPL, ne zajema plač, ki niso bile izplačane v obdobju prvih 60 delovnih dni trajanja postopka izpodbijanja odpovedi pogodbe o zaposlitvi. Tako ti določbi, ker ne dajeta pravice do nikakršnega plačila, kadar trajanje postopka izpodbijanja odpovedi pogodbe o zaposlitvi ne presega 60 delovnih dni, ne zagotavljata plačila plače v minimalnem obdobju zadnjih treh mesecev delovnega razmerja, ki se zahteva s členoma 3 in 4(2) Direktive 2008/94. Nasprotno pa v obdobju od 60. delovnega dne do vročitve sodbe, v kateri je ugotovljena nedopustnost te odpovedi, ta pravica zajema vse plače brez kakršne koli zgornje meje.
- 41 Iz teh značilnosti zakonodaje iz postopka v glavni stvari izhaja, da ta sledi drugačnemu cilju od cilja zagotavljanja minimalnega varstva delavcev v primeru plačilne nesposobnosti delodajalca iz Direktive 2008/94, in sicer želi zagotoviti, da španska država plača odškodnino za škodljive posledice, nastale zaradi trajanja sodnega postopka, ki presega 60 delovnih dni.
- 42 Čeprav lahko znesek vsot, izplačanih na podlagi člena 116(2) LPL, presega znesek terjatev iz naslova plač, za katere jamči Fogasa, je iz stališč španske vlade na eni strani razvidno, da ta okoliščina izhaja iz tega, da ta določba daje pravico do odškodnine, katere znesek ni omejen navzgor, za vzpostavitev odgovornosti španske države za čezmerno trajanje sodnega postopka, na drugi strani pa, da ne gre za izraz odločitve španskega zakonodajalca, da bi delavcem zagotovil dodatno varstvo poleg jamstva Fogase.
- 43 Drugič, treba je poudariti, da se zahtevki tožečih strank iz postopka v glavni stvari za plačilo na podlagi člena 116(2) LPL, o katerih odloča predložitveno sodišče, ne nanašajo na obdobje, zajeto z jamstvom Fogase, temveč presegajo to jamstvo. Kot je razvidno iz točke 30 te sodbe, so ti delavci od Fogase prejeli izplačila terjatev iz plač do višine zakonskih pragov, s katerimi je bila izpolnjena obveznost minimalnega varstva delavcev za primer plačilne nesposobnosti delodajalca, naložena z Direktivo 2008/94. V teh okoliščinah to, da se tožečim strankam iz postopka v glavni stvari podeli ali ne podeli pravica, ki izhaja iz člena 116(2) LPL, ne more vplivati na minimalno varstvo, ki jim ga v skladu s členoma 3 in 4 te direktive zagotavlja španska država prek Fogase, niti ga omejiti.
- 44 Tretjič, kar zadeva člen 11, prvi odstavek, navedene direktive, na katerega se sklicuje predložitveno sodišče v predložitveni odločbi, je v tej določbi zgolj navedeno, da Direktiva 2008/94 „ne vpliva na pravico držav članic, da uporabljajo ali uvajajo zakone in druge predpise, ki so za delavce ugodnejši“. Ta določba, ki je umeščena v poglavje V, naslovljeno „Splošne in končne določbe“, glede na svoje besedilo državam članicam ne podeljuje pristojnosti za oblikovanje zakonodaje na podlagi prava Unije, temveč v nasprotju s pristojnostmi, določenimi v poglavjih I in II navedene direktive, le priznava pravico držav članic v skladu z nacionalnim pravom, da določijo take ugodnejše določbe zunaj okvira, vzpostavljenega s to direktivo.

- 45 Iz tega sledi, da za določbo nacionalnega prava, kakršna je ta iz postopka v glavni stvari, ki delavcem zgolj podeljuje ugodnejše varstvo, ki izhaja le iz izvajanja pristojnosti držav članic, ki jo potrjuje člen 11, prvi odstavek, Direktive 2008/94, ni mogoče šteti, da spada na področje uporabe te direktive.
- 46 Poleg tega v skladu s sodno prakso Sodišča, navedeno v točki 36 te sodbe, zgolj okoliščina, da zakonodaja iz postopka v glavni stvari spada na področje, na katerem ima Unija pristojnosti na podlagi člena 153(2) PDEU, ne more povzročiti uporabe Listine.
- 47 Nazadnje je treba spomniti, da je uresničevanje cilja varstva temeljnih pravic v pravu Unije, kar zadeva delovanje Unije in izvajanje prava Unije s strani držav članic, utemeljeno s potrebo izogniti se temu, da bi varstvo temeljnih pravic, ki se glede na zadevno nacionalno pravo lahko razlikuje, ogrozilo enotnost, primarnost in učinkovitost prava Unije (glej v tem smislu sodbe *Internationale Handelsgesellschaft*, 11/70, EU:C:1970:114, točka 3; *Melloni*, C-399/11, EU:C:2013:107, točka 60, in *Siragusa*, EU:C:2014:126, točki 31 in 32). Vendar sporna zakonodaja iz postopka v glavni stvari glede na ugotovitve iz točk 40, 41 in 43 te sodbe ne predstavlja takšne nevarnosti.
- 48 Iz vsega navedenega izhaja, da za člen 116(2) LPL ni mogoče šteti, da izvaja pravo Unije v smislu člena 51(1) Listine, zato ga ni mogoče preučiti glede na jamstva iz Listine in zlasti njenega člena 20.
- 49 Glede na vse zgornje preudarke je treba na postavljena vprašanja ugotoviti, da nacionalna zakonodaja, kakršna je ta iz postopka v glavni stvari, v skladu s katero lahko delodajalec od zadevne države članice zahteva izplačilo plač, ki niso bile izplačane v času trajanja postopka izpodbijanja odpovedi pogodbe o zaposlitvi po 60. delovnem dnevu od vložitve tožbe, in v skladu s katero lahko delavec, kadar delodajalec teh plač ni izplačal in je začasno plačilno nesposoben, s subrogacijo po zakonu zahteva izplačilo navedenih plač neposredno od te države, ne spada na področje uporabe Direktive 2008/94 in je torej ni mogoče preučiti glede na temeljne pravice, ki jih zagotavljata Listina in zlasti njen člen 20.

Stroški

- 50 Ker je ta postopek za stranke v postopkih v glavni stvari ena od stopenj v postopkih pred predložitvenim sodiščem, to odloči o stroških. Stroški, priglašeni za predložitev stališč Sodišču, ki niso stroški omenjenih strank, se ne povrnejo.

Iz teh razlogov je Sodišče (peti senat) razsodilo:

Nacionalna zakonodaja, kakršna je ta iz postopka v glavni stvari, v skladu s katero lahko delodajalec od zadevne države članice zahteva izplačilo plač, ki niso bile izplačane v času trajanja postopka izpodbijanja odpovedi pogodbe o zaposlitvi po 60. delovnem dnevu od vložitve tožbe, in v skladu s katero lahko delavec, kadar delodajalec teh plač ni izplačal in je začasno plačilno nesposoben, s subrogacijo po zakonu zahteva izplačilo navedenih plač neposredno od te države, ne spada na področje uporabe Direktive 2008/94/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 22. oktobra 2008 o varstvu delavcev v primeru plačilne nesposobnosti delodajalca in je torej ni mogoče preučiti glede na temeljne pravice, ki jih zagotavljata Listina Evropske unije o temeljnih pravicah in zlasti njen člen 20.

Podpisi